

Náš kolega Vlado Seman: “Prečo sme prijali ukrajinskú rodinu?”

Vladimír Seman

11. apríla 2022 **+ Spoločnosť**

Cestu na Ukrajinu som meral už mnohokrát. Táto je však iná, ako tie predošlé. Po krátkej rodinnej porade sme sa rozhodli prijať utečeneckú rodinu z Ukrajiny. Je jedno, akú. Možno i navždy.

Dvaja mladí ľudia a dve deti. V kufri majú iba doklady a trochu jedla. Utekajú z hlavného mesta a všade narážajú na zátarasy. Čas sa kráti. Keď sa uzavrie obruč, on bude musieť narukovať a ona ostane sama so štvorročnou dcérou a dvojročným synom. Všade znejú výbuchy. Jeden mladý vojak sa odpálil, aby zatarasil most, ktorým prichádzali nepriateľské tanky do mesta.

Doma sme najčastejšie šiesti. Prostredný syn už má svoju rodinu. Tešili sme sa na ich skorú návštevu. Vtedy sme desiati, aspoň na pár dní. Potom odchádzajú a dlho im mávame, čakajúc, kedy zas prídu.

Kľúče od auta našťastie neostali v byte. Napokon predsa len našli jednu voľnú okrajovú cestu a zúfalo utekajú na západ. Za chrbtom sa im stále častejšie ozývajú výbuchy a on vie, že hlavné ťahy sú už nepriechnuté. Možno to celé bolo zbytočné. Ak narazia na nepriateľských vojakov, sú to ich posledné chvíle spolu. Deti našťastie zaspali.

„Edo, nemáš tam nejakú rodinu, ktorú by sme mohli prijať?“

Myslou mi bežia tie roky, keď sme sa stretávali počas dní Ukrajiny v Košiciach. Ja ako novinár, on ako organizátor. Teraz je Edo na hranici, ako poradca premiéra. Aspoň mi pomôže čo najskôr sa zorientovať. Možno nebudem musieť dlho čakať na rodinu, o ktorej ešte stále netuším, aká bude.

„Vlado, mám. Posielam ti fotku. Príď čím skôr. Bude to pre nich darček.“

Cesta na hranicu z Kyjeva trvá zvyčajne 6–7 hodín, teraz to bolo 25 hodín. Auto nechali v Užhorode. Vďaka tomu obišli dlhokánsku kolónu a cez hranicu prešli pešo, v skrátrenom režime. Aj tak museli čakať ďalšie hodiny. Teraz sú vo vestibule s ďalšími, zväčša mladými rodinami. Skoro nikto nemal také šťastie. Ženy, deti. Mladí muži, aj tí, ktorí sú v zahraničí, rukujú, aby bránili vlasť pred agresorom. Veľmi pravdepodobne už aj on má povolávací rozkaz. Rozhodovali možno minúty a on by musel ostať na Ukrajine. Teraz sa treba postarať o rodinu, všetko ostatné postupne.

Vidím ich. Nepatrí sa, aby 60-ročný chlap dal najavo dojatie.

Skoro vo všetkom pripomínajú rodinu môjho prostredného syna. Náhoda, osud? Možno...

Okolo nás prechádza vládna delegácia, na chvíľu sa pristavia a Edo niekoho poprosí, aby nám urobil fotografiu. Dozvedám sa, že sme pravdepodobne prvá slovenská rodina, ktorá počas tejto vojny prijala utečencov z Ukrajiny. To teraz naozaj nie je dôležité.

Všetko je raz po prvý raz.

Prvá rodina z Kyjeva na úteku pred vojnou prekročila hranice so Slovenskou republikou podvečer, 25. februára. Vladimír (34), Oľga (28), Alicka (4) a Romanko (2). Vľavo je autor blogu, vpravo Edo Buraš, splnomocnenec premiéra pre Ukrajinu.

Zdroj: archív autora

Prehltam slzy. Počas svojej 35-ročnej praxe televízneho redaktora som urobil vyše 10-tisíc rozhovorov. Tento je najlepší.

Dnes Vladimír (34), Oľga (28) a Romanko (2) nakupujú u našich známych v Trebišove. Vladimír má už 4. deň tie isté očné šošovky, hrozí mu trvalé poškodenie zraku. Neštandardný tvar, také bežne nedostanete. Bez nich však nič nevidí. Obaja sme zúfalí.

V tej chvíli mi volá Boris, kolega zo spolku regionálnych televízií. Je zvedavý, čo sa deje. Po chvíli zisťujem, že jeho známa vyrába presne také šošovky, ako potrebuje Vladimír.

„Zajtra ich máš, Vlado.“ Ani on neskrýva dojatie.

Počas našich dlhých rozhovorov o práci občas zabrúsime do náboženstva. On je liberál, ja konzervatívec. Dlhو sa prekárame, a potom Boris občas pripustí, že niečo „tam hore“ je.

„Boris, vnímaš to tiež tak, že sa cez tie šošovky k nám prihovril „ON“?“

Neviem, možno. Medzi priateľmi občas netreba slov.

Vladimír je stále neuveriteľne vystresovaný, skoro vôbec neje. To, čo mi povedal o ceste k slovenskej hranici, pripomína scény z hororu.

Boli už 12 hodín na ceste a veľmi sa mu chcelo spať. Vtedy na obzore zazrel nejasné obrysy niečoho, čo mu nahnalo hrôzu. Nedal na seba nič poznať. Usmial sa. Manželka bola priveľmi unavená, aby poznala, čo sa v ňom odohráva. Telo mu zaplavil adrenalín, keď stlačil plynový

pedál... O pár minút na miesta, kde chceli prespať, dopadli bomby.

U známych v Trebišove sme nakúpili šaty, plienky, papučky.

Majiteľ je z Vietnamu, hovoríme mu Milan. Nikto si totiž nevedel zapamätať jeho skutočné meno. Názov obchodu však nezabudnem nikdy.

DIEN BIEN PHU

V Dien Bien Phu sa vietnamská armáda postavila proti francúzskej armáde a uštedrila jej zdrvivú porážku. Bol to silný podnet pre občiansku spoločnosť, ktorá postupne prinútila aj politikov, aby ustúpili od vojnovnej agresie.

P.S.:

Niekedy píšem blogy aj do liberálnych médií, ktoré vnímam ako hlásne trúby neoliberalizmu. Baví ma vstupovať do ostrých diskusií aj s ľuďmi, ktorí majú diametrálne odlišné názory, zväčša sa ukrývajúce za nič nehovoriace pseudonymy.

Nič si nedarujeme. Vlastne, niekedy, áno. Po blogu, v ktorom som opísal svoju skúsenosť s rodinou z Ukrajiny, mi jeden z mojich názorových oponentov venoval nečakaný darček, keď napísal:

Ubano:

Pán Seman! Čo sa týka svetonázoru, asi nebudeme na tom nikdy rovnako. Ale v posledných dňoch som na Vás zmenil názor a som rád, že som sa mýlil. Rád to priznávam. Ste slušný človek a želám Vám všetko dobré. Klobúk dolu.

Bože, ďakujem Ti za skryté signály, ktorými nás požehnávaš. Teraz naozaj nie je až také dôležité, na ktorej strane barikády sme v kultúrno-spoločenských, či etických otázkach.

Teraz je šanca na skutky, ktoré ukážu aj pochybujúcim Tvoju tvár, Pane.

Nakupujeme v Dien Bien Phu, u rodinných priateľov v Trebišove.

Zdroj: archív autora

Opäť idem do Vyšného Nemeckého, strácam prehľad, po kolkýkrát počas ostatných dní. Chvála Bohu, ozývajú sa aj známi, ktorí ponúkajú bývanie. Vierka, manželkina priateľka z mladosti, ponúkla celý dom.

Vadym bojoval v ukrajinskej armáde na východe krajiny. Písal sa rok 2014, civilizovaný svet zatváral oči pred časovanou bombou na ukrajinsko-ruskom pohraničí. V ten deň krutý mráz

zvážoval celé telo. Každý pohyb vyžadoval veľkú námahu a nesmiernu obozretnosť. Aj ortuť v teplomeri zamrzla. Skrehnuté prsty na nohách a rukách skúšal rozhýbať opatrným pohybom. Ten mráz mu zachránil život. Mráz a nesmierna túžba žiť, vrátiť sa k svojej rodine. Prežiť, napriek smrteľnému zraneniu, ktoré mu nedovoľovalo pohnúť sa, keď uvidel nepriateľských vojakov. Jeden z nich sa mu pozrel do tváre.

„Škoda guľky. Do rána zдохne.“

Ruky a nohy mu odumreli vtedy, keď ležal dlhé hodiny, zranený, na kope s mŕtvolami iných vojakov. Drahú operáciu a najmodernejšie protézy zaplatili Američania. Pomaly sa učil chodiť, obliekať sa, uchopiť príbor. Pochopil, že môže byť užitočný pre všetkých, ktorí majú podobný osud, aby zosobnil nádej pre všetkých vojnových veteránov Ukrajiny. Aby zároveň dával svedectvo o tom, aká zverská je vojna, aké hlboké rany po nej ostávajú. Začal sa a svojej vlasti slúžil naďalej, ako vojnový veterán. V Košiciach dokonca zabehol minimaratón.

Odtiaľ som si ho pamätal. Edo Buraš, organizátor *Dní Ukrajiny* v Košiciach ma pozval, aby som o tom natočil reportáž. Tu je:

Vadym s rodinou je teraz hosťom vo Vierkinom rodnom dome v Nižnom Žipove, dedine na južnom Zemplíne.

Dom je dostatočne veľký aj pre dve rodiny. Má už vyše pol storočia, ale veľmi solídne ho opravili a pripravili na bývanie pre svoje deti. Majú ich päť. Teraz sú však iné priority.

V Trebišove som nakúpil potraviny na najbližšie dni, potom skúsím niečo doniesť z charity. Večer sme si s nimi posedeli, ukázali im nové bývanie. Prišiel aj najstarší syn Vladko (34).

Sám sa ponúkol, že odvezie ďalšiu ukrajinskú rodinu k príbuzným do Žiaru nad Hronom. Celú noc strávil v aute.

Smejeme sa a plačeme súčasne, keď hovorí o babke, ktorá od tej hrôzy na Ukrajine zabudla chodiť a prvé kroky sa odvážila urobiť až v bezpečí, na Slovensku.

Ľubko predvčerom pomáhal na hranici v stánku trebišovského podnikateľa. Rozdal vyše 700 palacínok, pre mnohých prvé teplé jedlo po dňoch na úteku. Prostredný, Slavko (32) s manželkou Maruškou (30) pomáhajú zvládať nápor utečencov v Košiciach.

Ťažké časy, ktoré však zobúdzajú to najdôležitejšie, čím sme ľuďmi.

Z blogu Vladimíra Semana

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ako-sme-prijali-rodinu-z-ukrajiny/>